

معرفی گزارشی

اسماعیل مهدوی راد

ویژگی‌های آن در آثارشان پرداخته می‌شود. در فصل چهارم شباهت‌ها و تفاوت‌های رئالیسم دو نویسنده بیان شده و مهم‌ترین اشتراکات و تفاوت‌های واقع‌گرایی در آثار آنها ذکر می‌شود.

گزیده متون تفسیری فارسی با تأکید بر کشف الاسرار و روض الجنان؛ احمد بن محمد میبیدی؛ تهران: سمت، ۲۴۴ ص.

کتاب حاضر برای دانشجویان رشته زبان و ادبیات فارسی به عنوان منبع اصلی درس «گزیده متون تفسیری فارسی با تأکید بر کشف الاسرار و روض الجنان» تدوین شده است. متون تفسیری فارسی گزیده‌ای از چند تفسیر مهم، مخصوصاً کشف الاسرار و روض الجنان است که در سه دفتر با توضیح لغات و اصطلاحات و خصایص دستوری و زبانی فراهم آمده است. در این اثر ترجمه آیات قرآن از تفسیر مورد بحث نقل شده و در مواردی که ترجمه در آن تفسیر نبوده از ترجمه‌های جدید استفاده شده است.

تاریخ

بررسی دیدگاه‌های تقریبی امام خمینی و مولانا مودودی؛ سیدحسین مهدی کاظمی؛ قم: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی، ۲۷۲ ص.

تبیین مشکلات جهان اسلام از جمله وجود اختلافات گسترده بین مسلمانان و وجود تفرقه عمیق بین آنان از دیدگاه دو اندیشمند معاصر شیعه و اهل سنت یعنی امام خمینی و ابوالاعلی مودودی است. در این نوشتار سعی شده است به بررسی تطبیقی دیدگاه‌های تقریبی امام

دیوان نفحات الرحمان؛ محمدعلی ملکی؛ کاشان: شوسا، ۱۵۶ص.

مجموعه اشعاری در موضوعات دینی، اعتقادی و اخلاقی است. در این اشعار به مسائلی مانند: ماه مبارک رمضان و برکات معنوی آن، انتظار مهدی موعود و ضرورت و بایسته‌های آن، ماهیت حقیقی عشق و آثار آن، ماهیت توحید و مسایل خداشناسی، آداب و رسوم فقر و درویشی، فضایل امام علی (ع) و سایر اهل بیت، مصایب فاطمه زهرا (س) و مناقب ایشان، اهمیت علیم و دانش به ویژه علوم و معارف دینی، توصیف ویژگی‌های روحانی حقیقی، بیان راه سعادت و موجبات نجات در دنیا و آخرت، برخی از مسائل حکمت‌آمیز و مورد نیاز در زندگی، لزوم استفاده از فرصت‌های مختلف در زندگی برای رشد و تعالی معنوی و برخی دیگر از مسائل اعتقادی، اخلاقی و اجتماعی اشاره شده است. شاعر مضمون اشعار خود را از آیات و روایات و سایر آموزه‌های دینی، استخراج نموده است.

رئالیسم در ادبیات داستانی ایران و عراق «بررسی تطبیقی در آثار سیمین دانشور و فواد تکرلی»؛ عباس یوسف؛ تهران: نگاه ۵۳۶ ص.

کتاب حاضر پژوهشی است که در آن نویسنده کوشیده به بررسی تطبیقی مهم‌ترین ویژگی‌های رئالیسم در آثار دو نویسنده «سیمین دانشور» و «فواد تکرلی» بپردازد. در فصل اول به مفهوم و مکاتب، پیدایش رمان و داستان کوتاه در جهان و مهم‌ترین داستان‌نویسان و همچنین به رئالیسم و انواع آن اشاره شده است. در فصل دوم و سوم به ترتیب گزارشی از زندگی‌نامه و معرفی آثار «سیمین دانشور» و «فواد تکرلی» ارائه و همچنین به رئالیسم و مهم‌ترین انواع و

ادبیات

رمز و اسطوره در شعر معاصر ایران و عرب، «بررسی تطبیقی رمزگرایی در شعر بدر شاکر سیاب و مهدی اخوان ثالث»؛ محمد جاسم؛ تهران: نگاه، ۶۹۸ ص.

کتاب حاضر پژوهشی است که با هدف بررسی تطبیقی رمزگرایی در شعر «سیاب» و «اخوان ثالث» نگاشته شده است. نگارنده در نوشتن آن همه منابع عربی و فارسی مرتبط با شعر هر دو شاعر بهره برده است. در این پژوهش تلاش شده تا نمادهای شخصی، سنتی و مفاهیم نمادین در برخی اشعار «سیاب» و «اخوان ثالث» به صورت مفصل مورد بررسی قرار گیرد. نگارنده پس از شناسایی منابع و مطالعه دقیق اشعار، در دو زمینه عمده به دسته‌بندی نمادها و تطبیق برخی مفاهیم نمادین در شعر «سیاب» و «اخوان» پرداخته و سپس نمادهای شعری این دو شاعر رمزگشایی و تفسیر کرده است.

خمینی و مولانا مودودی در زمینه ضرورت وحدت جهان اسلام و کنار گذاشتن اختلافات و تفاهم بر سر مشترکات دینی پرداخته شده و اندیشه مشترک آنان در این زمینه بیان شود. نویسندگان در همین راستا ابتدا به تبیین برخی از اعتقادات مشترک مذاهب مختلف شیعه و اهل سنت مانند تمسک به قرآن، نبوت پیامبر اسلام (ص) و محبت اهل بیت ایشان پرداخته و دیدگاه‌های علمای مشهور شیعه را در این زمینه منعکس نموده است. آن‌گاه به بررسی تطبیقی دیدگاه‌های تقریبی امام خمینی و مولانا مودودی در زمینه تأکید بر حفظ مشترکات و کنار گذاشتن اختلافات فقهی و اعتقادی پرداخته و خطرات اختلاف و تفرقه برای مسلمانان و کشورهای اسلامی را از دیدگاه ایشان گوشزد نموده و تأکید آنان برای متمرکز شدن جهان اسلام بر روی دشمن مشترک شیعه و اهل سنت را برجسته نموده است.

نقد و بررسی رفتارهای سیاسی و اجتماعی فاتحان مسلمان (در قرن اول هجری)؛ مصطفی خرمی؛ قم: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی، ۳۲۸ ص.

پژوهشی در زمینه آسیب‌شناسی رفتارهای سیاسی و اجتماعی فاتحان مسلمان در قرن اول هجری و بررسی آثار برخی از رفتارهای نامناسب آنان در این دو عرصه است. در ابتدای این نوشتار نگاه تاریخی در مورد مفاهیم و ویژگی‌های تاریخ فتوحات اسلامی و چرایی وقوع آنها صورت گرفته و اقسام فتوحات انجام شده در عصر خلفا، از لحاظ تاریخی توصیف و گزارش شده است. آن‌گاه به توصیف و گزارش رفتارهای سیاسی و اجتماعی فاتحان مسلمان در عصر حیات رسول خدا (ص) و عصر خلفا پرداخته شده و مقایسه‌ای بین رفتارهای سیاسی و اجتماعی فاتحان مسلمان در این دو مقطع تاریخی صورت گرفته است. در همین زمینه نگارنده به برخی از اعمال ضد دینی و ضد اخلاقی دوران فتوحات اسلامی در عصر خلفا و عصر امویان اشاره نموده و انگیزه‌های سیاسی و اجتماعی صدور این

قبیل از اعمال از فاتحان مسلمان را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده است. وی در همین راستا به رفتارهای سیاسی و اجتماعی فاتحان مسلمان با کشاورزان، روحانیان، صنعتگران، دانشمندان، بازرگانان و سایر طبقات اجتماعی در کشورهای فتح شده اشاره نموده و به نقد و ارزیابی آنها پرداخته است.

بررسی مقایسه‌ای عوامل سقوط تمدن‌ها از دیدگاه ابن خلدون و توپین بی؛ سید محمد جمال موسوی؛ قم: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی؛ ۱۷۰ ص.

رویکردی تطبیقی در بررسی علل سقوط برخی از تمدن‌ها از منظر دو اندیشمند مسلمان و غربی به نام‌های ابن خلدون و توپین بی است. در این نوشتار رویکرد این دو اندیشمند در مورد ماهیت تمدن، چرایی آن و نیز عوامل عمران و آبادانی یک تمدن بشری، فرآیند شکل‌گیری و انحطاط آن، مورد تجزیه و تحلیل تطبیقی قرار گرفته است. در همین زمینه نگارنده به عوامل درونی و بیرونی سقوط یک تمدن از منظر این دو شخصیت اشاره نموده و اموری مانند عصبیت، انحصارطلبی حاکم و استبداد او، فقر اقتصادی مردم و جامعه، نژادپرستی، حملات بیگانگان، فرقه‌گرایی، عوامل زیستی مانند مرگ و میر مردم بر اثر بیماری و عدم تغذیه مناسب، بلایای طبیعی، انحرافات فکری و اعتقادی و فساد اجتماعی را در این زمینه مورد بحث و بررسی قرار داده است.

بهره‌ها در بستر تاریخ و اندیشه (جماعتی از شیعیان اسماعیلیه طیبیه هند)؛ کمیل راجانی؛ قم: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی، ۲۴۰ ص.

معرفی یکی از فرقه‌های اسماعیلیه شیعه در هندوستان به نام بهره‌ها و تاریخ حیات مذهبی آنان است. در ابتدای این اثر به بررسی آسیب‌شناسی مطالعات مربوط به فرقه اسماعیلیه در هند پرداخته شده و سیر تکوین شیعیان در هند و نیز پیدایش فرقه اسماعیلیه در

آن، مورد تجزیه و تحلیل تاریخی قرار گرفته است. آن‌گاه نویسنده به توصیف گروهی اسماعیلیان به نام بهره‌ها و عقاید و آداب و رسوم آنان پرداخته و گزارشی از میراث علمی آنان و نیز فعالیت‌های دینی و مذهبی ایشان در هندوستان ارائه نموده است. نویسنده برخی از شخصیت‌های علمی و دینی از این فرقه را معرفی نموده و آثار علمی، اعتقادات، اندیشه‌های فقهی، آیین‌های دینی و مذهب و برخی از مسایل فرهنگی و اجتماعی آنان را وصف نموده است.

اسلام در روسیه: اسلام در سرزمین ولگا؛ ادریسو، دولت‌چینا، کوستووا، سینوتکینا، خابوتدینوف، خیرالدین‌اف، خزریووا؛ مترجم: حسین فائزخان‌اف؛ قم: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی، ۲۳۴ ص.

مجموعه مقالاتی در مورد آشنایی با جایگاه دین اسلام در سرزمین روسیه یا سرزمین ولگا است. در این اثر بخش‌هایی از مقالات ارزیابی شده در دانشنامه دایرةالمعارف اسلام در روسیه که در زمینه آداب و رسوم اسلامی رایج در این کشور مطرح شده است منعکس شده و برخی از آموزه‌های مربوط به دین اسلام از منظر اندیشمندان روسی بیان شده است. نویسنده در همین راستا ضمن معرفی برخی از اندیشمندان مسلمان روسیه یا اندیشمندانی که در این کشور در مورد اسلام و فرهنگ اسلامی تحقیق می‌کنند، به تبیین برخی از عقاید و تعالیم اسلامی مانند خداشناسی و توحید، آشنایی با قوانین شریعت اسلامی، مسایل مربوط به جهان آخرت، واقعه عاشورا، قرآن کریم، اخلاق اسلامی و ... از دیدگاه این قبیل از اندیشمندان روسی پرداخته است. نویسنده همچنین به بررسی فعالیت‌های اسلامی و مذهبی در روسیه از قبیل از رواج موقوفات در این کشور، فعالیت مذهب وهابیت در آن، وجود مدارس علمیه و مساجد متعدد در روسیه و اداره امور مسلمانان در این کشور پرداخته است.

سیاست

گفتمان‌های سیاسی در جمهوری اسلامی ایران؛ محمود علیپور گرجی؛ قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۲۱۶ ص.

پژوهشی در زمینه روند سه گفتمان سیاسی در ایران اعم از گفتمان مارکسیستی، ملی‌گرا و اسلامی از سال ۱۳۵۶ تا سال ۱۳۸۸ شمسی است. در این نوشتار به تجزیه و تحلیل این سه گفتمان اصلی در ایران و دیدگاه‌های متفاوت ارایه شده در مورد آنها پرداخته شده و گرایش‌های متنوع ایجاد شده از این سه گفتمان در ادوار مختلف انقلاب اسلامی مورد شرح و بررسی قرار گرفته است. نویسنده نخست به ایده‌های تأثیرگذار بر گفتمان‌های سیاسی نام‌برده شده اشاره نموده و مبانی فکری و فلسفی طرفداران هر یک از آنها را بیان نموده است. آن‌گاه به گرایش‌های سکولاریستی و انواع گرایش‌های چپ‌گرا و نیز راست‌گرای سنتی در نظام جمهوری اسلامی ایران اشاره شده و روند شکل‌گیری یا انزوای سیاسی برخی از آنها مورد بحث و بررسی تاریخی قرار گرفته است. در ادامه به جبهه‌بندی احزاب و جریان‌های سیاسی از بعد از انقلاب و در چندین فاز اشاره نموده و ظهور برخی از جریان‌های روشنفکر و اصلاح‌طلب و نیز جریان‌های اصول‌گرا را در این ادوار تجزیه و تحلیل کرده است.

مقدمه‌ای بر تربیت سیاسی طلاب؛ سیدمهدی موسوی؛ قم: بوستان کتاب، ۲۰۸ ص.

بیان بایسته‌های تربیت سیاسی طلاب حوزه‌های علمیه و لزوم آشنایی آنان با مسائل سیاسی و اجتماعی روز جامعه خویش است. در این نوشتار با توجه به تجربه حضور سیاسی روحانیت در عرصه‌های مهم حکومتی در عصر مشروطه و آثار مفید آن، به بحث در مورد اهمیت حضور سیاسی و

اجتماعی طلاب حوزه‌های علمیه و نقش آنان در هدایت و راهنمایی قشرهای مختلف جامعه در این زمینه پرداخته شده و لزوم آشناسدن طلاب با این قبیل از مسایل مورد تأکید قرار گرفته است. نویسنده در همین راستا به بررسی هویت سیاسی روحانیت در نظام جمهوری اسلامی پرداخته و بایسته‌های بالارفتن بینش سیاسی و اجتماعی آنان و آشناسدن ایشان با جریان‌های مختلف تاریخی و انقلابی، مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. نویسنده همچنین مهارت‌های مشارکتی، مدیریتی، نظارتی، ارتباطی و تبلیغی که لازم است طلاب از آنها مطلع باشند آموزش داده است.

هنر

هنرهای کاربردی دوره اسلامی؛ رسول موسوی حاجی، مازیار نیک‌بر؛ تهران: سمت، ۲۳۶ ص.

در کتاب حاضر سعی شده است تا در قالب ده فصل مجزا، افزون بر اشاره به سیر تاریخی تحولات آرایه‌های معماری، فنون و روش‌های مورد استفاده به تفکیک بررسی و مطالعه شود. فوننی که آگاهی از آنها برای دانشجویان و معماران از چند نظر ضروری و سودمند به نظر می‌رسد: حفاظت و نگهداری، پاسداری از جنبه‌های ارزشمند موجود در آنها، تولید و بازتولیدشان، به ویژه در معماری معاصر، با نگاهی ملی و بومی و ادامه سیر تحول آرایه‌ها همگام با مقتضیات زمانه، تحولی که به نظر می‌رسد در سالیان اخیر به دلایل گوناگون با وقفه و سکون مواجه شده است.

اخلاق

مختصر مصباح المتهد فی عمل السنه الشهیر بالمصباح الصغیر؛ محمد بن حسن طوسی؛ محقق: محمدجواد شعبانی، محمدحسن آموزگار؛ قم: مکتبه العلامه المجلسی، ۷۸۶ ص.

مجموعه‌ای از ادعیه و اذکار مختلف متناسب با عبادات و فرایض دینی است. در ابتدای این اثر کلیاتی در مورد دعا و فرهنگ مربوط به آن در مکتب تشیع ارایه شده و پس از آن به گردآوری ادعیه و اذکار وارد شده از معصومین در موضوعات گوناگون اعم از طهارت، نماز، ایام خاص در طول سال مانند ایام حج و ... پرداخته شده و متن آنها همراه با اسناد روایی مربوط به آنها بیان شده است. معرفی دعاها و ذکرهایی در زمینه تعقیبات نماز، انواع نمازهای مستحبی، اذکار مربوط به انواع غسل و تیمم، اذکار مربوط به وضو، اذکار و ادعیه مربوط به اموات، نوافل یومیه، معرفی برخی از نمازهای سفارش شده از سوی معصومین، ادعیه و اذکار مربوط به روزه ماه مبارک رمضان و روزهای مختلف این ماه به ویژه شب‌های قدر، ادعیه مربوط به استخاره، دعاها و اذکار مربوط به ماه‌های رجب، شعبان، ذیحجه، ذیقعد، شوال، محرم، ربیع‌الاول، ربیع‌الثانی، جمادی‌الاول و صفر و نیز معرفی انواع زیارت‌نامه‌ها و کیفیت زیارت معصومین از مندرجات اصلی این نوشتار است.

اهداف التریبه الاسلامیه؛ مرکز اباحت الحوزه و الجامعه؛ قم: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی، ۳۳۰ ص.

بیان مهم‌ترین اهداف تربیت از دیدگاه دین اسلام است. در این اثر ابتدا تعریفی لغوی و اصطلاحی از مفهوم تربیت ارایه شده و پس از آن مبانی قرآنی و عقلی تعلیم و تربیت بیان شده است. آن‌گاه به بیان اصول علمی، فلسفی و دینی تعلیم و تربیت پرداخته شده و اهداف

کوتاه مدت، میان مدت و دراز مدت از تربیت افراد در آموزه‌های اسلامی ذکر شده است. نویسندگان در همین زمینه به اموری مانند: افزایش معرفت و ایمان، تقویت، تقوا و اخلاق انسانی، عبادت، شکر، تقویت قوای عقل، تصحیح رفتارهای فردی و اجتماعی، احترام به والدینی، جهت‌دار نمودن میل و نیات افراد، تصحیح رفتارهای خانوادگی و رعایت حقوق زن و فرزند، رعایت حقوق همسایگان و خویشاوندان و نیز ارتباط تربیت با امور سیاسی و اقتصادی به عنوان مهمترین اهداف تعلیم و تربیت در تعالیم دین اسلام اشاره نموده و کارکردهای فردی و اجتماعی آن را با استناد به روایات بیان کرده است.

جنسیت و تربیت از منظر اسلام و فمینیسم لیبرال؛ سیدعلی حسینی‌زاده؛ قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۲۹۴ ص.

تحقیقی در زمینه مبانی فلسفی و انسان‌شناختی مقوله تربیت و ارتباط آن با جنسیت از دیدگاه اسلام و فمینیسم لیبرال است. در این نوشتار ضمن بیان کلیاتی از شناخت انسان و ویژگی‌های او در زمینه تعلیم و تربیت، به بحث در مورد اهداف، اصول و روش‌های تعلیم و تربیت از منظر اسلام و فمینیسم لیبرال پرداخته شده و تفسیری از دیدگاه‌های مطرح‌شده در آیات و روایات وارد شده در زمینه نقد مبانی انسان‌شناختی ارائه شده از سوی فمینیست‌ها در مقوله تربیت و ارتباط آن با جنسیت ارائه شده است. نگارنده به همین منظور ابتدا تعریفی از فمینیسم لیبرال و تاریخچه پیدایش آن ارائه نموده و پس از آن تعریف آنان از انسان و صفات او و نیز اصول تعلیم و تربیت مربوط به وی مورد ارزیابی قرار گرفته است. در ادامه نویسندگان به بررسی مبانی انسان‌شناختی دین اسلام پرداخته و ویژگی‌های مثبت و منفی انسانی را از این منظر بیان نموده و تفاوت اهداف و روش‌های تربیتی را از دیدگاه فمینیسم لیبرال و آموزه‌های اسلامی بیان نموده است. نویسندگان

این باور است که فمینیسم لیبرال درک درستی از ماهیت انسان نداشته و از این رو برنامه‌های مناسبی برای تربیت او ندارد.

کلام

عصمت انبیا از نظر شیخ طوسی و فخر رازی؛ افضل‌الدین رحیم‌اف؛ قم: مرکز بین الملل ترجمه و نشر المصطفی، ۳۷۶ ص.

مقایسه‌ای بین مبانی کلامی شیخ طوسی و فخرالدین رازی در زمینه ماهیت و محدوده عصمت پیامبران گذشته و پیامبر اسلام (ص) و ادله ارائه‌شده توسط آنان است. در ابتدای این اثر تعریفی از مفهوم لغوی و اصطلاحی عصمت و مبانی تصویری و تصدیقی آن ارائه شده و پس از آن به بررسی منشأ و حقیقت عصمت انبیا از منظر شیخ طوسی و فخرالدین رازی پرداخته شده و ادله قرآنی و عقلی آن دو را در مورد نفی یا اثبات عصمت برای پیامبران گذشته بیان شده است. نویسندگان در همین زمینه برخی از شبهات قرآنی ارائه‌شده از فخر رازی در زمینه گناه‌کردن و عدم عصمت برخی از پیامبران الهی مانند آدم (ع)، یوسف (ع)، موسی (ع)، ابراهیم (ع)، سلیمان (ع)، داوود (ع)، یعقوب (ع)، عیسی (ع) و محمد (ص) را بیان نموده و جواب‌های شیخ طوسی را در این زمینه ذکر نموده و تفاوت مبانی فکری شیخ طوسی و فخرالدین رازی را در این قبیل از مباحث مورد بحث و بررسی قرار داده است.

دانش اسلامی: قرائتی بر مبانی علوم انسانی؛ محمد ارکون، مترجم؛ عبدالقادر سواری؛ تهران: نسل آفتاب، ۳۴۴ ص.

کتاب حاضر نوشته یکی از اندیشمندان عربی و مقدمه‌ای بر یک کلام جدید در حوزه اسلامی است؛ مقدمه‌ای که در آن روش‌های نو در نشانه‌شناسی و هرمنوتیک و جامعه‌شناسی

و زبان‌شناسی در راه ارائه تفسیری نو از سنت اندیشگی مسلمانان و متون مقدس آنان به خدمت درآمده‌اند. نویسندگان در واقع حوزه‌ای می‌سازد که پراست از اشاره‌هایی به دانشمندان و اندیشمندان حوزه‌های متفاوت. آن چیزی که او آن را علوم انسانی و اجتماعی نوین می‌نامد، با علم اثبات‌گرایانه کلاسیک شده غرب تفاوت‌های ماهوی دارد. او بر پایه همه این آموزه‌ها که آنها را از اندیشمندان مختلف می‌گیرد، سعی در واسازی حوزه اندیشگی و متون مقدس دارد.

فقه

فقه حکومت اسلامی و تحول آن؛ عبدالرزاق احمد سنه‌پوری، مترجم؛ صباح زنگنه؛ تهران: نی، ۳۳۶ ص.

کتاب حاضر از معدود کتاب‌های مرجع در فقه سیاسی و حقوق اساسی از دیدگاه اسلام است. مؤلف دیدگاه‌های جدید در جهان اسلام و غرب را به خوبی شناخته و پاسخ‌های مقتضی به نیازهای سیاسی و حکومتی داده است. نویسندگان مذاهب اسلامی را نیز مورد بررسی قرار داده و مشترکات آنها را بنا به استنباط خود، به صورت علمی و منسجم عرضه کرده است. وی مبنا و اساس نظریه‌های فقه ائمه اهل سنت را حلاجی کرده و با نقد علمی به جمع‌بندی بهترین آراء به همراه شواهدی از سایر مذاهب اسلام پرداخته است. اصول و اهداف حکومت، مبانی و سیر تحولات تاریخی و فقهی آنها، صلاحیت‌های حاکم و شرایط انتخاب از مهم‌ترین مباحث این کتاب هستند.

اتانازی از منظر فقه و حقوق؛ صالحه یزدانی‌فر؛ قم: دفتر نشر معارف (وابسته به نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها)، ۲۶۴ ص.

پژوهشی در مورد ابعاد فقهی مرگ بیماران لاعلاج

و صعب‌العلاج یا اتانازی است. در این اثر ضمن ارایه تعریفی از اتانازی و انواع آن به تاریخچه آن نیز اشاره شده و رویکردهای مختلف نظری و عملی نسبت به این عمل از لحاظ اخلاقی، اجتماعی، قانونی، حقوقی و شرعی در ادیان اسلام، یهودیت، مسیحیت و سایر مذاهب غیرشیعی منعکس شده است. نویسندگان در همین زمینه دیدگاه فقه اسلامی را در مورد مرگ داوطلبانه بیماران لاعلاج و صعب‌العلاج برای کاسته شدن از رنج بیماری و هزینه‌های گزاف و بی‌حاصل درمانی را منعکس نموده و آن را با حقوق موضوعه در ایران مطابقت داده است. وی به همین منظور دیدگاه فقهای شیعه و سنی را در مورد مصداق قتل دانستن اتانازی بررسی نموده و دیدگاه‌ها و ادله موافقان و مخالفان حرمت یا مشروعیت آن را منعکس نموده است. وی به فروع فقهای مربوط به بحث قتل و قصاص در همین زمینه اشاره نموده و جزئیات فقهی و حقوقی این موضوع را مطرح کرده است.

علوم حدیث

دانش فقه الحدیث؛ محمدحسن ربانی بیرجندی؛ قم: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی، ۵۴۸ ص.

پژوهشی در زمینه سیر تطور دانش فقه الحدیث و معرفی شروع احادیث و کتب نگاشته شده در این زمینه در دوره صفویه است. در ابتدای این اثر تعریفی لغوی و اصطلاحی از فقه الحدیث ارایه شده و پس از آن نقش کتاب شریف نهج البلاغه به عنوان نخستین خاستگاه تدوین کتب فقه الحدیثی، مورد بحث و بررسی تاریخی قرار گرفته است. در همین زمینه نویسندگان به معرفی شروح مختلف نهج البلاغه به عنوان مهم‌ترین و نخستین کتب فقه الحدیثی پرداخته و شروح نگاشته شده از جوامع روایی شیعه توسط عالمان متقدم شیعی را نیز توصیف نموده است. وی

در همین زمینه به معرفی و ویژگی‌های شروع نوشته شده بر کتب اربعه شیعه یعنی اصول کافی، تهذیب الاحکام، استبصار و من لایحضره الفقیه پرداخته و اصول و مبانی مربوط به علم فقه الحدیث و علوم مورد نیاز برای ورود به این عرصه را بررسی نموده است. نویسندگان آشنایی با لغت، غریب القرآن، غریب الحدیث، صرف، نحو، علوم بلاغی، علم رجال و تاریخ حدیث را از بایسته‌های ورود به فقه الحدیث، عنوان کرده و برخی از قواعد مهم آن را بیان نموده است.

فلسفه

فلسفه زیست‌شناسی (از نظرگاه ارسطو، ابن‌سینا، داروین)؛ مهدیه طباطبایی؛ تربیت حیدریه: چشم انداز قطب، ۳۰۰ ص.

کتاب حاضر تحقیقی است که در آن سعی شده است به فلسفه زیست از دیدگاه سه دانشمند، «ارسطو»، «ابن‌سینا» و «داروین» که در سه دوره زمانی قرار داشتند پرداخته شود. تحقیق حاضر نخستین تحقیقی است که در آن درباره فلسفه زیست از نظر «ارسطو»، «ابن‌سینا» و «داروین»، به صورت یکجا به آن پرداخته شده است. مؤلف بیان می‌کند که جهان مترقی معاصر، دانش و تکنیک را ارج می‌نهد و ترقی و تعالی انسان‌ها را جز در پرتو فکر روشن و کار خلاق مغز و بازوهای فعال ممکن نمی‌داند. فلسفه علم، شاخه‌ای است از فلسفه که به مطالعه تاریخ، ماهیت، اصول و مبانی، شیوه‌ها، ابزارها و طبیعت می‌پردازد.

حکمت مشاء؛ یارعلی کرد فیروزجایی؛ قم: مرکز نشر هاجر، ۵۵۸ ص.

مروری بر آراء فلاسفه مشاء در مورد موضوعات مختلف فلسفی به ویژه ابن‌سینا است. در ابتدای این اثر به انواع مشرب‌های فلسفی پرداخته

شده و سپس توصیفی اجمالی از فلسفه مشاء و آثار مکتوب مشائیان ارایه شده است. آن‌گاه به توصیف اقسام علم از دیدگاه ارسطو، فارابی و ابن‌سینا پرداخته شده و مهم‌ترین مسائل مربوط به معرفت‌شناسی در فلسفه مشاء بیان شده است. نویسندگان در ادامه به تبیین مسایل هستی‌شناختی و امور عامه در فلسفه مشاء پرداخته و اموری مانند احکام وجود و ماهیت، جوهر و عرض، مواد ثلاث (واجب، ممکن، ممتنع)، علت و معلول، تقدم و تأخر و حدوث و قدم را شرح داده است. در بخش دیگری از کتاب نویسندگان به مباحث مربوط به الهیات در فلسفه مشاء اشاره نموده و مباحثی همچون: ادله اثبات وجود خدا، اوصاف خداوند متعال، تبیین نظریه فیض و نظام آفرینش را در این بخش بررسی نموده است. آن‌گاه وی به مباحث انسان‌شناسی در فلسفه مشاء اشاره نموده و احکام و ویژگی‌های مربوط به نفس را از دیدگاه فلاسفه مشاء تبیین کرده است. بیان مسایل مربوط اخلاق اعم از اخلاق نظری و عملی و نیز فلسفه سیاست نزد مشائیان از مباحث پایانی این کتاب است.

شرح «حکمت متعالیه» یا «اسفار اربعه» صدرالمتألهین شیرازی؛ سیدمحمدتقی قادری؛ قم: نصایح، ۳۰۴ ص.

شرح و بررسی مسایل مربوط به وجود و ماهیت و احکام آنها است. در این اثر ابتدا به بیان معنای لغوی و اصطلاحی اسفار اربعه پرداخته شده و اقسام حکمت اعم از نظری و عملی و موضوع علم فلسفه بیان شده است. در ادامه به بررسی احکام وجود پرداخته شده و بداهت مفهوم وجود، امور عامه فلسفه، تفسیر عرض ذاتی موضوع فلسفه، مشترک معنوی بودن وجود، انتزاعی بودن عمومیت وجود، اصالت وجود و اعتباری بودن ماهیت و تحلیل آن، تخصصی بودن وجود، نفی ترکیب مفهومی از وجود، دلایل قائلین به اصالت ماهیت، نفی علل داخلی و خارجی وجود، برهان انضمامی بر

درسنامه روش تحقیق موضوعی قرآن کریم؛ محمدعلی لسانی فشارکی؛ قم: فلاح، ۱۷۶ ص.

بررسی راهکارهای پژوهش در قرآن در زمینه موضوعات خاص است. در این نوشتار باتوجه به موضوعات مندرج در قرآن اعم از موضوعات اصلی و فرعی، به بحث در مورد جایگاه مفهوم یابی و موضوع یابی در این کتاب آسمانی پرداخته شده و اموری مانند قرآن شناسی و توصیفی، واژگان کلیدی، فهرست نویسی، قرائت و تلاوت قرآن، نظم و انضباط موجود در آیات و سوره های قرآن و برخی دیگر از ویژگی های آن به عنوان بایسته های تفسیر موضوعی قرآن مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. آن گاه موضوعاتی مانند عبادت و بندگی خدا، کار و کوشش و درد و درمان به عنوان چند موضوع قرآنی مطرح شده و راهکارهای برداشت موضوع از قرآن و بحث در مورد چگونگی برداشت مطلب در مورد چنین موضوعاتی از قرآن بررسی شده است.

روش های تربیتی در قرآن؛ سیدعلی حسینی زاده، شهاب الدین مشایخی؛ تهران: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۲۳۴ ص.

بررسی برخی از مبانی تعلیم و تربیت اسلامی با تأکید بر معرف الگو برای مریبان است. در این نوشتار که عنوان منبع درسی در رشته علم تربیتی در مقطع کارشناسی ارشد و دکترا تدوین شده است، به بررسی پنج روش از روش های تربیتی، یعنی روش حکمت آموزی، عفو و گذشت، تکریم و احترام، وفق و مدارا و احسان با تأکید بر روش ارایه الگو و اسوه پرداخته شده است. نویسنده برای هر یک از روش های فوق ابتدا به مفهوم شناسی آن پرداخته و سپس مبانی قرآنی و روایی، اصول و شیوه های اجرا، کارکردهای تربیتی آن روش و نیز آسیب شناسی هر یک از این روش ها را بررسی نموده است. وی به جایگاه عقل و خرد در تربیت ارزش والایی داده و دیدگاه قرآن را در این زمینه برجسته کرده است.

به تکرار مقدمه های معمول در باب چیستی فلسفه دین و دین پژوهی و کلام جدید نیست. پنج مقاله از این مجموعه بیشتر در نشریات معتبر علمی کشور به چاپ رسیده اند. از مقالات هفت مورد پژوهشی و کاملاً نوآورانه اند. ده مورد دیگر تخصصی و انتقادی بوده و باقی یادداشت و نقد کتاب محسوب می شوند. برخی از مقالات به ویژه در بخش فلسفه هنر مشتمل بر مطالب تکراری اند که به دلیل حفظ استقلال هر مقاله از حذف آنها خودداری شده است.

علوم قرآن

انس و آشنایی با زبان وحی ویژه دانشجویان: واژه شناسی بازتدوین صرف با محوریت کاربردها و معانی قرآن؛ محمد برزگر؛ قم: دفتر نشر معارف، ۲۸۰ ص.

پژوهشی در زمینه مبانی فهم واژگان و مفردات قرآنی و فهم لغوی کلمات قرآن است. در این نوشتار به کارکردهای علم صرف در فهم معانی کلمات و اصطلاحات قرآنی، راهکارهای فهم سیاقی کلمه و ماده و صورت آن پرداخته شده و نحوه فهم لغوی کلمات جامد و غیر جامد بیان شده است. نویسنده نخست به بیان اقسام معانی افعال متصرف و غیر متصرف پرداخته و تقسیمات معنایی اسامی مشتق را بیان نموده و ابواب ثلاثی مجرد و مزید افعال متصرف را معرفی کرده است. آن گاه به معرفی اسامی مشتق و جامد معین و غیر معین (مبهم) پرداخته و تغییرات لفظی و آوایی کلمات غیر سالم را بیان نموده است. وی معتقد است برای فهم زبان قرآن و فهم کلام آن، تنها تجزیه و ترکیب کردن آنها کافی نیست، بلکه باید فهمی سیاقی از آیات و سوره های قرآن داشته باشیم و با توجه به ماده و صورت کلمه و واژه مورد نظر به تبیین معانی نهفته در درون آن بپردازیم.

اصالت وجود و نقد ادله اصالت ماهیت از دیدگاه ملاصدرا، مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. نویسنده (شارح) همچنین به تبیین رابطه بین ممکن با واجب وحدت وجود، مساوقت وجود با شیئیت و احکام وجود رابط و رابطی را از منظر ملاصدرا بیان نموده و اوصاف خداوند متعال را از دیدگاه متکلمان مسلمان بیان نموده است.

ماهیت منطق و منطق ماهیت: تحویر و تحلیل شروح فخرالدین رازی و نصیرالدین طوسی بر نهج های یکم و دوم منطق اشارات ابن سینا؛ مهدی عظیمی؛ قم: حکمت اسلامی، ۵۵۰ ص.

شرح و بررسی منطق ابن سینا از کتاب «اشارات» ایشان است. در این اثر به شرح مباحث منطقی نهج اول و دوم از کتاب مذکور پرداخته شده و مهم ترین مباحث مربوط به علم منطق و ماهیت آن و چیستی مباحث منطقی، زبان شناسی، دلالت زبانی و برخی دیگر از قواعد علم منطق بیان شده است. در ابتدای این اثر به بحث در مورد چیستی، چرایی و ضرورت علم منطق پرداخته شده و پس از آن چگونگی پیدایش علم زبان شناسی و شاخه های دیگر از منطق بیان شده است. در ادامه به بحث در مورد دلالات پرداخته شده و مباحثی همچون: کلی و جزئی، مفرد و ركب، ذاتی و عرضی، انواع کلی (کلیات خمس) اعم از جنس، نوع، فصل، عرض عام و عرض خاص، انواع حد و تعریف، ماهیت و آسیب شناسی تعریف منطق بیان شده است. نویسنده این مطالب را با استناد به مباحث منطقی نهج اول و دوم از کتاب «اشارات» ابن سینا بیان نموده و آنها را شرح نموده است.

بیست گفتار انتقادی در فلسفه های دین مضاف: ایده هایی برای تأمل بیشتر؛ مصطفی حسینی گلکار، محمد محمدرضایی، تهران: سبز رایان گستر، ۴۶۴ ص.

کتاب حاضر مشتمل بر بیست مقاله در حوزه فلسفه دین است. مخاطب آن مقالات پژوهشگران حوزه های دین هستند، لذا نیازی

تفسیر سوره حجرات؛ سید محمدرضا صفوی؛ قم: دفتر نشر معارف، ۱۶۰ ص.

شرح و تفسیر اجمالی مسائل اخلاقی، فقهی، اعتقادی و اجتماعی مندرج در سوره حجرات است. در ابتدای این اثر به بیان فضیلت این سوره پرداخته شده و توضیحاتی کلی در مورد محتوای سوره حجرات و اهداف آن و نیز گزارش از آیات آن ارائه شده است. نویسنده (مفسر) در همین راستا به بیان مسائلی همچون: عدم اعتبار قوانین غیر منطبق بر کتاب و سنت، معنای تقوا، خطر بدعت‌گزاری، نقش گناه در تباہ کردن اعمال نیک، نقش اعمال نیک در زدودن گناهان، امتحان شدن دل انسان‌ها، اهمیت غض بصر از زنان نامحرم، اهمیت و آثار مشورت، مفهوم کفر فسق و عصیان، اقسام هدایت، موهبت‌های الهی نسبت به برخی از افراد، مفهوم دوست داشتن ایمان، اصل هدایت و اهمیت آن از دیدگاه قرآن، حرمت تمسخر دیگران و غیبت کردن آنان، نهی از اسراف و تبذیر، حرمت صدا زدن دیگران با الفاظ و القاب زشت، حرمت بدگمانی به دیگران، تفاوت ایمان و اسلام، ارزش جهاد در راه خدا، نهی از نفاق و دورویی و برخی دیگر از مسائل اخلاقی، فقهی، اعتقادی و اجتماعی مندرج در این سوره مبارکه پرداخته شده است. وی نکات ادبی و لغوی مربوط به آیات را نیز بیان کرده و شأن نزول برخی از آیات و گزارشی تاریخی در مورد آنها را نیز ذکر نموده است.

کلیات

کتاب‌شناسی فلسفه‌های مضاف؛ مرکز پژوهشی دایرة‌المعارف علوم عقلی اسلامی، قم: موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی.

جلد چهارم بررسی برخی از عقاید شیعیان و ادله اثبات‌کننده باورهای شیعی در مورد مسئله

امامت و ولایت اهل بیت است. در این کتاب که در نقد کتاب «اهل بیت از خود دفاع می‌کنند» نگاشته شده است، برخ از ایرادات و هابیان در مورد اعتقادات شیعه معرفی منابع و نویسندگان کتاب‌های نگاشته شده در موضوع فلسفه‌های مضاف اعم از کتاب، مقاله، مقاله مجموعه و پایان‌نامه است. در این مجلد از مجموعه حاضر به معرفی کتب و منابع مربوط به فلسفه اخلاق، حقوق، فقه، تاریخ، تعلیم و تربیت و هنر پرداخته شده و توضیحاتی اجمالی در مورد آنها ارائه شده است. نویسنده بر حسب ترتیب حروف الفبا به بیان اسامی مؤلفان این منابع پرداخته و پس از آن مشخصات مأخذشناسی کتاب‌های نگاشته شده توسط آنان را در زمینه فلسفه دین و موضوعات وابسته به آن مانند: نام منبع، نام ناشر، تاریخ نشر، نوبت چاپ، قطع کتاب، تعداد صفحات، زبان نگارش، شابک و موضوع آن درج شده و توضیحاتی اجمالی در مورد مفاد برخی از آنها ارائه شده است. معرفی آثاری از افرادی همچون: محسن آرمین، داریوش آشوری، هاشم آغاجری، مجتبی آقایی، محمد مهدی آصفی، آیتی، محمد ابوزهره، محمد مهدی آصفی، غلامحسین ابراهیمی دینانی، ابن خلدون، اعجاز احمد، محمد آرکون، زهیر الاعرجی، احمد امین، محمدعلی ایازی، نعمت‌الله باوند، احمد بهشتی، باقر پرهام، محمد توکل، علی ربانی گلپایگانی، فرید جبر، مراد ثقفی، محمد خاتمی، غلامعلی حداد عادل، عبدالحسن خسروپناه، محمود رجبی، مصطفی دلشاد تهرانی، سیدجعفر شهیدی، کلیم صدیقی، محمود سریع القلم، ادوارد سعید، داود فیرحی، حمید عنایت، طلال عترسی، ابوالقاسم گرگی، کریم مجتهدی، خسرو ناقد، مرتضی مطهری و ... همراه با ذکر آثار آنان در موضوعات فوق از مندرجات این کتاب است.

مورد مفاد برخی از آنها ارائه شده است. معرفی آثاری از افرادی همچون: عباس آرام، ابراهیم زکریا، جعفر آل یاسین، ابن تیمیه، ابن سینا، عمار ابورغیف، عبدالله ابن مقفع، ابن مسکویه رازی، ابن حزم اندلسی، ارسطو، زهیر اعرجی، اخوان الصفا، افلاطون، مهدی بازگان، عادل بکری، محسن جوادی، عبدالله جوادی آملی، مهدی حائری یزدی، طه حسین، حسن رحیم‌پورازغدی، محسن خرازی، اصغر دادبه، جعفر سبحانی، علی زیعور، ابراهیم سید علوی، عادل علوی، علی شیروانی، مهدی صانعی، محمد لگنهاوزن، محمدتقی مصباح یزدی و ... همراه با ذکر آثار آنان در موضوعات فوق از مندرجات این کتاب است. جلد پنجم معرفی منابع و نویسندگان کتاب‌های نگاشته شده در موضوع فلسفه‌های مضاف اعم از کتاب، مقاله، مقاله مجموعه و پایان‌نامه است. در این مجلد از مجموعه حاضر به معرفی کتب و منابع مربوط به فلسفه علوم، اجتماعی، زبان، ریاضی، علم، تحلیلی، معرفت‌شناسی و هرمنوتیک پرداخته شده و توضیحاتی اجمالی در مورد آنها ارائه شده است. نویسنده بر حسب ترتیب حروف